

Verslag project Jongeren, alcohol & drugs december 2012

Gelderland midden, district Rivierenland



Met dit verslag wil ik u, zoals gebruikelijk, op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken rondom het project: Jongeren, alcohol & drugs.

Het is ook meteen het laatste verslag, dat u in deze vorm zult ontvangen. Het project loopt eind van dit jaar af. Een aantal interventies zullen in de regio nog doorgaan, maar mijn werk als projectleider houdt op.

Het project loopt 4 ½ jaar en het afgelopen jaar zijn er veel activiteiten geweest. Graag wil ik u een duidelijk beeld geven van de verschillende projectonderdelen die in 2012 hebben gelopen.

De volgende onderwerpen zullen achtereenvolgens aan de orde komen:

1. Projectstructuur
2. Activiteiten in het laatste half jaar van 2012
3. Toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet (Michiel van Baardewijk)
4. Subsidies

1. Projectstructuur

Het project Alcohol & Drugs heeft een projectstructuur met een stuurgroep, een projectgroep en de werkgroepen Beleid en Regels, Communicatie en Handhaving. In twee werkgroepen zijn de zes gemeenten vertegenwoordigd. De vergaderingen worden in het algemeen goed bezocht en elke gemeente draagt zijn/haar steentje bij. In de werkgroep Handhaving, zijn alleen de gemeenten vertegenwoordigd waar de regionale toezichthouder werkzaam is.

2. Activiteiten in het laatste half jaar van 2012

a. Sportverenigingen

In Rijnwaarden, Overbetuwe, Zevenaar, Duiven en Westervoort zijn door de gemeenten en de sportverenigingen een convenant over verantwoord gebruik van alcohol bij jongeren ondertekend. Lingewaard is de enige gemeente waar nog geen sportconvenant is. Doel van het alcoholconvenant is dat er in de sportkantines op een verantwoorde manier met het schenken van alcohol wordt omgegaan. Jongeren onder de 16 mogen niet de kans krijgen om alcohol te drinken.

In bovenstaande gemeenten worden I.V.A. (Instructie Verantwoord Alcoholschenken) cursussen georganiseerd voor nieuwe barvrijwilligers, zodat deze vrijwilligers goed op de hoogte zijn van de regels, zoals die gelden bij het schenken van alcohol. In de afgelopen maanden zijn er in de gemeenten Lingewaard en Duiven zes IVA cursussen gehouden.

b. Homeparties/Kroegentocht

In de afgelopen jaren is gebleken dat ouders weinig belangstelling hebben voor homeparty's. Vandaar dat er vanuit de werkgroep communicatie een extra publiciteitsoffensief was georganiseerd. Dit publiciteitsoffensief heeft geen extra homeparty's opgeleverd.

Er is nu gekeken naar een andere activiteit waarvoor ouders wel veel belangstelling hebben. Het gaat om een zgn. "Kroegentocht" in Arnhem voor ouders van het Voortgezet Onderwijs. Op zo'n avond krijgen ouders in een bekende kroeg informatie van Iriszorg, de politie en de horeca. Begin juni is door de lokale projectleiders contact gezocht met de ouderraden van de verschillende scholen. Intussen is duidelijk dat in de gemeente Zevenaar en in de Overbetuwe aan het eind van het jaar een Kroegentocht wordt georganiseerd.

c. Veldwerk

Het veldwerk wordt uitgevoerd door het jongerenwerk in de zes gemeenten. Doel van het veldwerk is het contact zoeken met de jongeren op straat die alcohol en/of drugs gebruiken, met hen in gesprek komen, voorlichting geven en zonodig door verwijzen naar de hulpverlening. Het veldwerk is halverwege 2009 gestart en gaat door tot eind 2012.

d. Digitale Nieuwsbrief

Elk jaar verschijnen drie digitale nieuwsbrieven. De digitale nieuwsbrief bevat informatie over activiteiten binnen ons project. De meest recente nieuwsbrief is in oktober 2012 uitgebracht. De nieuwsbrief bevatte weer veel informatie. Zo was er een interessant voorwoord van de burgemeester van Lingewaard, waarin hij onder meer aandacht vroeg voor het onderzoek, zoals dat weer wordt gehouden in de regio. Ook stond er in de Nieuwsbrief een brief van een jongere die lange tijd gebloed heeft. Verder werd er veel aandacht besteed aan de Drugsmaand, die in november zou gaan plaatsvinden.

Zoals altijd was er ook een pagina met de landelijke ontwikkelingen op het gebied van alcohol en drugs. De nieuwsbrief wordt wijd verspreid in de regio naar scholen, verenigingen en gemeenteraadsleden. Ook steeds meer particulieren staan op de verzendlijst.

Aan het eind van het jaar verschijnt de laatste Nieuwsbrief van het project.

e. Boete of Kanskaart

Op 15 oktober 2009 is de Boete of Kanskaart gestart. Dit deelproject is bedoeld voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar, die alcohol gebruiken in een aangewezen gebied of zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevinden of onder invloed van alcohol een delict gepleegd hebben.

Bij een overtreding kan de jongere kiezen voor een boete óf het traject, dat bij de Boete of Kanskaart hoort.

In 2012 hebben in de eerste maanden twee leertrajecten plaatsgevonden. In totaal hebben in 2012 vijf leertrajecten plaats gevonden.

f. Basisscholen

Het deelproject "Alcohol, een ander verhaal" omvat een uitgebreid project voor de leerlingen, waarbij de resultaten als afsluiting aan de ouders worden gepresenteerd op een ouderavond. Gebleken is dat veel basisscholen vinden dat er te veel van hen wordt gevraagd op allerlei gebied, terwijl het gewone lesprogramma ook door moet gaan! Men kan niet altijd de tijd vinden om aandacht te besteden aan alcoholpreventie. Vandaar dat nu niet meer alleen wordt ingezet op het deelproject: "Alcohol, een ander verhaal", maar een school ook een ander aanbod op het gebied van alcoholpreventie kan aanvragen. De basisscholen in Duiven en Rijnwaarden zijn benaderd door een medewerker van Iriszorg en hebben uitleg gekregen.

Inmiddels is duidelijk dat in Duiven er met 10 basisscholen contact is geweest en dat er op 7 scholen activiteiten zijn geweest in het afgelopen schooljaar. Er is vaak gekozen voor een gastles en diverse keren is het gecombineerd met informatie voor de ouders!

In de gemeente Rijnwaarden zijn er lessen gegeven op de Tragelijn en op de Driehoek.

In het nieuwe schooljaar is er in de gemeente Rijnwaarden nog een gesprek geweest tussen de burgemeester, de directeurs van de scholen en Teun Ymker van Iriszorg. In het gesprek zijn de mogelijkheden besproken die Iriszorg heeft voor de basisscholen.

g. Voortgezet Onderwijs

In 2010 hebben twee scholen voor het voortgezet onderwijs gewerkt met het deelproject “De Gezonde School en Genotmiddelen”. Het ging hier om e-modules (alcohol en drugs) voor leerjaar 2.

Een preventiemedewerker van Iriszorg is op alle scholen geweest voor een advies gesprek. Scholen voor voortgezet onderwijs hebben wel belangstelling voor de modules, maar gaven ook aan dat ze weinig tijd hebben voor extra projecten binnen hun reguliere programma. In het nieuwe schooljaar wordt er opnieuw contact met hen opgenomen. Op dit moment is al wel duidelijk dat het Candea College in Duiven gebruik gaat maken van het aanbod. Inmiddels is duidelijk dat er met het Candea College concrete afspraken zijn gemaakt voor het schooljaar 2012/2013.

h. Screening in het kader van de Jeugdgezondheidszorg

In het schooljaar 2009/2010 is in de gemeente Overbetuwe de pilot screening op alcohol gestart in het 2^e leerjaar van het Voortgezet Onderwijs. De screening wordt uitgevoerd door de G.G.D. (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst). In het schooljaar 2010/2011 is de screening in het 2^e leerjaar uitgebreid naar alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio. Ook het afgelopen schooljaar heeft de screening weer plaats gevonden. Er blijken maar weinig leerlingen (2012: 20 leerlingen) door verwezen te worden naar de schoolarts omdat ze te veel alcohol gebruiken. Of dat ook betekent dat de leerlingen maar weinig drinken is zeer twijfelachtig.

Het grote voordeel van de alcohol screening is, dat alle leerlingen als ze bij de doktersassistente of de verpleegkundige komen, het indrukwekkende plaatje zien van de hersenscan van twee Amerikaanse studenten (één gebruikt wel alcohol en de ander niet) en er gesproken wordt over de gevaren van alcoholgebruik.

i. Mysteryquest

September 2009 is het eerste mysteryquest onderzoek in onze regio gehouden. Dit onderzoek werd uitgevoerd door STAP (Stichting Alcohol Preventie) in samenwerking met de Universiteit van Twente. Veertig adressen zijn twee maal bezocht door twee 15-jarige mysteryshoppers, die probeerden alcohol te kopen. Uit het onderzoek bleek dat jongeren onder de 16 jaar wel heel gemakkelijk aan drank konden komen in onze regio. Vooral in cafés en cafetaria's werd hen geen stobreed in de weg gelegd.

Dit jaar is er in september weer een onderzoek gehouden. Deze keer is gekozen voor supermarkten, sportverenigingen en horeca. Er zijn 40 adressen twee maal bezocht door twee 15-jarigen. De resultaten zijn minder goed dan vorig jaar. Dit laat zien dat ook aanbieders van alcohol steeds weer attent gemaakt moeten worden op de regels rondom leeftijdsgrenzen in de Drank- en Horecawet.

Het gemiddelde regionaal nalevingscijfer is 42%. Dat betekent dat in 58% van de aankopen jongeren onder de 16 jaar alcohol kunnen kopen. Dat is nog steeds te veel, ook al is het landelijk nalevingscijfer in 2011 20%.

De supermarkten deden het 't beste: 53%. De naleving in de supermarkten is voor het project uiterst belangrijk. Jongeren halen 80 % van de alcohol, die ze drinken uit de supermarkt. Bij de sportkantines werd een nalevingscijfer van 44% geconstateerd. De horeca is erg achteruit gegaan. Er was een naleving van 17%. De aanbieders die de fout in gingen zullen de komende tijd extra gecontroleerd worden en alle aanbieders worden benaderd door de burgemeester van de eigen gemeente over hun resultaten in het onderzoek.

j. Vermindering Drugsgebruik

Evenals voorgaande jaren is er ook in november 2012 weer een Drugsmaand gehouden. Net als in 2011 kunnen er ook buiten november om activiteiten op het gebied van preventie van drugs gehouden worden. Niet alle activiteiten rondom drugs zijn gecentreerd in november. Dit is kenbaar gemaakt naar de scholen van voortgezet onderwijs maar ook naar het jongerenwerk.

Deze wijziging in beleid heeft plaatsgevonden nadat duidelijk was geworden dat de resultaten op het gebied van vermindering van het gebruik van drugs niet goed waren. Het onderzoek van BBSO, zoals het is gehouden eind 2010 in onze regio, was een duidelijke "eyeopener"!

In november 2012 zijn er veel gastlessen op de scholen voor voortgezet onderwijs gegeven. Daarvoor waren onder meer het Drugsexpertisecentrum, Jan Ruedisueli en Jack Keijzer uitgenodigd. Theatergroep Playback heeft op het Candea college in Duiven en op het HPC in Zetten een boeiende theatervoorstelling gespeeld over alcohol en drugs: "Hotspot." Iriszorg heeft een aantal presentaties gehouden voor het Jongerenwerk in de regio. Verder werden in de jongerencentra veel verschillende activiteiten georganiseerd. In de bibliotheken waren tentoonstellingen over drugs. In het Filmhuis in Zevenaar werd een speciale film getoond voor volwassenen en werd voor de leerlingen van het Liemers College "Trainspotting" gedraaid.

k. Ouderavonden op scholen

De stuurgroep van het project vindt het uiterst belangrijk dat zo veel mogelijk ouders van jongeren bij het project betrokken worden. Ouderavonden op scholen zijn erg belangrijk. Tijdens de Drugsmaand zijn er twee ouderavonden georganiseerd. Eind november was er een ouderavond, georganiseerd door het Jongerenwerk, in Bemmelen. Het was een interessante avond met de spreker van Iriszorg, maar de opkomst van de ouders was teleurstellend. Op 17 december was er een ouderavond in Elst op het OBC. Hierbij was Jan R. uitgenodigd als gastspreker. Ook hier was de opkomst teleurstellend, ook al hebben de aanwezige ouders een interessant gesprek gehad met de gastspreker.

l. Happy Drinks

In 2012 zijn de alcoholvrije cocktails steeds meer in de belangstelling gekomen. Vooral toen Pierre Wind een aantal recepten in een boekje publiceerde. Deze cocktails zijn een goed alternatief voor alcohol. In de zomer, maar ook in de maanden erna hebben we vanuit het project diverse keren Dazzling Cocktails gevraagd om met hun speciale bars en cocktail masters op te treden en de lekkerste cocktails te maken in onze regio. In Westervoort, Lobith en in Huissen zijn de lekkere cocktails gemaakt en gepresenteerd aan de jongeren!

m. Borgingsplan

Het project stop aan het eind van het jaar. Toch willen de gemeenten nog een aantal succesvolle interventies door laten gaan in 2013 en verder. Helemaal stoppen met project zou kunnen betekenen dat behaalde resultaten weer snel verdwijnen.

Vandaar dat er een borgingsplan is gemaakt, waar de diverse partijen zoals gemeenten, maar ook andere betrokkenen bij het project, hun inbreng hebben gehad. In november is het plan uiteindelijk vastgesteld door de stuurgroep. Aan het eind van het jaar zal het plan voorgelegd worden aan de colleges en/of de gemeenteraden van de verschillende gemeenten. Zij zullen bezien of zij nog middelen beschikbaar willen stellen voor de vermindering van alcohol- en drugsgebruik bij jongeren.

n. En verder

- Vanaf februari van dit jaar zitten we met het project op Twitter. Elke dag verschijnen er tweets over alcohol en drugs op Twitter. Ons adres is @ProjectJAD . Het zou mooi zijn als u ons ook gaat volgen of tweets retweet, zodat de berichten een groot bereik hebben.
- Vanaf maart hebben we ook een speciale Facebook project pagina voor het project. Daar verschijnen elke week enkele nieuwe berichten en filmpjes op.
Zit u ook op Facebook?
Kijk dan ook eens op onze projectpagina:
<https://www.facebook.com/#!/ProjectJAD>
- Vanaf 1 september 2012 wordt er bij de Jumbo in Bemmelen al een leeftijdsgrens gehanteerd van 18 jaar voor de verkoop van alcohol aan jongeren. Hiermee loopt de supermarkt vooruit op de leeftijdsgrens verhoging, die waarschijnlijk in de loop van 2013 wettelijk geregeld zal zijn. Als Project Alcohol en Drugs ondersteunen we dit mooie initiatief.
- Naar aanleiding van het BBSO onderzoek in 2010, is besloten om ook de MBO scholen bij het project te betrekken. Als projectleider heb ik contact gehad met de scholen in onze regio. Dit is jammer genoeg niet gelukt. Zij gaven aan wel Programmatijd te hebben voor "Burgerschap". Daarbij is ook alcoholgebruik een item. Maar zij hadden geen interesse in extra lessen over alcoholgebruik.
- Is er in oktober en november een herhalingsonderzoek verricht door BBSO uit Nijmegen, naar het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de regio. Ruim 1300 jongeren hebben een vragenlijst ingevuld. De bevindingen uit het onderzoek zijn net binnen. In week 51 zal een persbericht verschijnen en krijgen de zes gemeenten het onderzoek digitaal toegestuurd.

3. Toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet

De toezichthouder heeft in de 2012 338 inspecties uitgevoerd in de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Duiven en Rijnwaarden. Bij deze inspecties is 38 keer een schriftelijke waarschuwing aangezegd en bij 8 inspecties is een boeterapport aangezegd.

Daarnaast zijn er binnen de deelnemende gemeenten diverse bestuurlijke handhavingstrajecten opgestart naar aanleiding van de bevindingen van de toezichthouder.

Verder zijn er 44 processen-verbaal geschreven voor alcoholgebruik of het in bezit hebben van geopende flessen/blikjes met alcoholhoudende drank op de openbare weg. Bij jongeren onder de 16 jaar, worden de ouders door de toezichthouder ingelicht en worden zij op de hoogte gesteld van het strafbare feit. Tevens wordt aan de ouders gevraagd of zij toestemming geven voor het volgen van het Boete of Kanskaart traject. Hieronder ziet u de verdeling per gemeente:

<i>Gemeente</i>	<i>Inspecties</i>	<i>Schriftelijke waarschuwingen</i>	<i>Boeterapporten</i>	<i>Drankgebruik openbare weg (a.p.v.)</i>
Duiven	73	11	1	14
Lingewaard	124	14	5	23
Overbetuwe	101	9	2	7
Rijnwaarden	40	4	0	0
Totaal	338	38	8	44

4. **Subsidies**

Eind 2008 heeft de provincie Gelderland een maximale subsidie van € 200.000, - toegekend voor het project "Jongeren, alcohol en drugs. Elk kwartaal werd een deel van het bedrag uitbetaald. De subsidieafwikkeling met de provincie is inmiddels afgewikkeld en de restant subsidie is ontvangen.

In de maand mei van 2010 is er vanuit het project ook een subsidieaanvraag van € 150.000,- gedaan bij ZonMw, binnen het programma Gezonde Slagkracht.

Deze aanvraag is gehonoreerd. Het project kon nu doorgaan tot eind 2012.

Het gaat wel om een subsidie waar cofinanciering verplicht is. De gemeenten betalen samen hetzelfde bedrag.

De subsidieafwikkeling zal in de loop van 2013 plaatsvinden.

Met dit verslag wordt het officiële project afgerond.

Rest mij u allen hele fijne feestdagen toe te wensen en een gelukkig en gezond 2013!

Ineke Knuiman,
Projectleider "Jongeren, alcohol en drugs"
i.knuiman@lingewaard.nl

Bemmel, december 2012